

Рейтинговий звіт ODSA 005-029 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	Одеська міська територіальна громада
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	21.07.2016 р.
Дата оновлення:	25.07.2023 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaAA- (Контрольний список)
Прогноз:	у розвитку

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за 2022 рік в цілому та очікуваних показників на 2023 рік, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана Одеською міською радою, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	21.07.2016	08.12.2016	18.05.2017	08.12.2017	22.05.2018	11.12.2018
Рівень рейтингу	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Дата	21.05.2019	12.12.2019	11.06.2020	01.12.2020	10.06.2021	02.12.2021
Рівень рейтингу	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Дата	28.02.2022	21.07.2022	30.03.2023	25.07.2023
Рівень рейтингу	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-
Прогноз	негативний	негативний	у розвитку	у розвитку
Рейтингова дія	підтвердження зі зміною прогнозу та внесенням до Контрольного списку	підтвердження зі збереженням у Контрольному списку	підтвердження зі зміною прогнозу та збереженням у Контрольному списку	підтвердження зі збереженням у Контрольному списку

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaAA** характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Знак «-» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Прогноз «у розвитку» вказує на підвищену імовірність зміни рейтингу протягом року. Внесення рейтингу до Контрольного списку означає, що агентство розглядає питання про зміну рейтингу у зв'язку з подіями або тенденціями, що розвиваються, і які можуть істотно вплинути на кредитоспроможність власника цього рейтингу.

Рівень кредитного рейтингу Одеської міської територіальної громади підтримується:

- збереженням високого рівня бюджетної забезпеченості: обсяг доходів бюджету Одеської міської територіальної громади (без урахування трансфертів) у розрахунку на одного мешканця в 2022 році перевищував середній показник по місцевих бюджетах у цілому (на 2%) та показники багатьох міст України, співставних за адміністративно-територіальним статусом;
- зростанням обсягів доходів бюджету громади (без урахування трансфертів) та достатніми показниками ліквідності протягом 2014-2022 рр.;
- диверсифікацією господарського комплексу міста за видами економічної діяльності, а також низьким рівнем концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- ефективною політикою міської влади стосовно управління місцевим боргом з метою оптимізації його обсягу й структури та доброю кредитною історією.

Рівень кредитного рейтингу Одеської міської територіальної громади обмежується:

- негативним впливом наслідків російської військової агресії проти України на фінансовий ринок, економіку країни в цілому, соціально-економічний розвиток окремих громад, стан державних та місцевих фінансів та рівень реальних доходів населення;
- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства.

Резюме

Загальна інформація про місто

Місто Одеса – адміністративний центр Одеської області, Одеського району та Одеської міської територіальної громади, один із головних промислових, наукових, фінансових, транспортних, туристичних та культурних центрів на території України. До складу Одеської міської територіальної громади входить одна громада – місто Одеса, що розташовано на північно-західному узбережжі Чорного моря. Адміністративно територія міста поділяється на 4 райони: Київський, Хаджибейський, Приморський та Пересипський. Районні у місті ради не створені.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Одеси

Назва показника	2018	2019	2020	2021	2022	Темп росту до відп. періоду, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	1 013,2	1 017,7	1 015,8	1 010,5	н/д	н/д
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	248,6	247,0	243,3	н/д	н/д	н/д
Середньомісячна заробітна плата, грн.	8 236	9 521	10 573	13 598*	17 816*	131,0
Заборгованість з виплати заробітної плати (станом на кінець звітного періоду), млн. грн.	44,2	32,2	34,2	9,8	7,1	73,0
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	28 271,6	33 069,3	34 524,4	49 056,2	43 136,0	87,9
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	282,6	500,8	186,4	523,5	427,0	81,6
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн. грн.	12 124,0	14 673,1	24 159,8	31 018,5	10 482,3	33,8
Доходи бюджету, млн. грн.	10 754,6	11 292,5	10 083,6	11 968,7	12 379,8	103,4
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	11 349,6	12 175,0	10 662,6	12 043,6	9 491,8	78,8
Прямий борг (без урахування позик з Єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	1 007,6	1 913,9	2 547,0	3 009,6	992,7	33,0

* за IV квартал звітного періоду за даними Головного управління Пенсійного фонду України в Одеській області

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (1 010,5 тис. осіб станом на 01.01.2022 р.) Одеса належить до великих міст України. Зважаючи на структуру економіки Одеси, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Значна чисельність мешканців міста зайнята у малому та середньому бізнесі.

Розвиток ринку праці міста Одеса у 2016-2020 рр. характеризувався збереженням високого рівня зайнятості населення – питома вага зайнятих у загальній чисельності наявного населення міста щорічно перевищувала відповідний показник по Україні в цілому. Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Одеси протягом 2015-2021 рр. у цілому відповідали аналогічним показникам по країні. Протягом усього зазначеного періоду розмір середньомісячної заробітної плати

штатних працівників громади залишався нижчим за середній показник по країні. У місті зберігалася гарна платіжна дисципліна: співвідношення обсягу заборгованості за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці перебувало на низькому рівні. Починаючи з 24 лютого 2022 року суттєвий вплив на розвиток ринку праці країни в цілому та її окремих громад чинять наслідки російської військової агресії проти України.

Динаміка рівня оплати праці та рівень зайнятості населення впливають на обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб (найвагоміше джерело наповнення бюджету громади). Обсяги надходжень податку на доходи фізичних осіб протягом 2022 року зростали, але нижчими, ніж у попередніх періодах, темпами – обсяг надходжень за цим джерелом за результатами 2022 року збільшився на 14,8% до відповідного показника 2021 року, рівень виконання плану був достатнім – 100,1% запланованого річного обсягу.

Економічний потенціал Одеси характеризується багатогалузевою промисловістю, розгалуженою транспортною мережею та розвиненим портовим господарством. Крім того, місто має широкую мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності високий, відсутня суттєва залежність господарського комплексу та бюджету громади від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній або підприємств однієї галузі.

Найбільшу питому вагу за обсягами сплати обов'язкових платежів до загального фонду бюджету громади зберігали підприємства транспортного комплексу, промислові підприємства, установи бюджетної сфери (державне управління, освіта, охорона здоров'я, надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту), фінансові установи, підприємства торгівлі. Суттєва залежність бюджету від окремих основних платників податків відсутня.

Починаючи з 24 лютого 2022 року економіка України функціонує в дуже складних умовах. Активні військові дії, які були розгорнуті російськими окупантами на території України, призвели до руйнування та знищення інфраструктури окремих населених пунктів, призупинки або повної зупинки діяльності підприємств та організацій, в тому числі внаслідок руйнування виробничих потужностей. Порушення взаємозв'язків між регіонами, бізнес-зв'язків та логістики створили умови для дефіциту товарів та призвели до зростання цін, передусім на продукти харчування та пальне. Також мало місце зменшення реальних доходів населення, гуманітарна криза в місцях активних бойових дій та, відповідно, збільшення кількості вимушено переміщених осіб (у тому числі за кордон). Після глибокого падіння на початку війни економіка України у II-III кварталах 2022 року поступово відновлювалась. Пожвавлення економічної активності у II-III кварталах 2022 року було забезпечено поступовим звільненням земель України від окупантів, адаптацією бізнесу до нових умов, переорієнтацією низки видів діяльності на воєнні потреби, поверненням частини внутрішньо переміщених осіб та вимушених мігрантів до місць постійного проживання та поновленням роботи чорноморських портів після відкриття «зернового коридору». Водночас у IV кварталі 2022 року відновлення економіки призупинилось через наслідки масштабних атак росії на енергетичну інфраструктуру.

За даними Державної служби статистики України, скорочення реального ВВП за підсумками I кварталу 2022 року становило 15,1% до відповідного показника у I кварталі 2021 року в порівняних цінах, у II кварталі реальний ВВП скоротився на 37,2% до аналогічного періоду попереднього року, у III кварталі – на 30,8%, у IV кварталі 2022 року – на 31,4%.

Наслідки російської військової агресії проти України чинять суттєвий вплив на рівень соціально-економічного розвитку усіх громад України та стан місцевих фінансів. Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал Одеської міської територіальної громади за результатами 2022 року, як і в попередніх періодах, були високі, чутливість господарського комплексу та бюджету громади до економічних ризиків зростає до високого рівня.

Промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Промисловий комплекс м. Одеси достатньо диверсифікований, провідними галузями промислового комплексу міста є машинобудування, харчова промисловість, виробництво металевої продукції, виробництво іншої неметалевої продукції, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря. Обсяги реалізації підприємствами міста промислової продукції протягом 2016-2021 рр. зростали та в окремі періоди перевищували відповідні темпи зростання по країні в цілому. Протягом 2022 року вплив негативних чинників на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу міста Одеси був суттєвим. Частина підприємств працювала не на повну потужність або призупинила виробництво. Обсяг реалізованої підприємствами громади протягом 2022 року промислової продукції поступався аналогічному показнику попереднього року на 12,1%.

Транспортний комплекс є однією зі стратегічних галузей міста Одеса. На території міста діють найбільший морський порт в Україні, залізничний вокзал, автовокзал та автостанції, потужна система громадського транспорту, поблизу міста розташований міжнародний аеропорт. Одеський морський торговельний порт є одним із лідерів за обсягами перевалки вантажів серед портів України та найкрупнішим пасажирським портом у Чорному морі. Починаючи з 24 лютого 2022 року в умовах повномасштабної війни мало місце тимчасове припинення торговельного мореплавства в акваторії Чорного та Азовського морів і закриття входу/виходу Одеського морського торговельного порту, що призвело до неможливості здійснювати обслуговування суден та виконання інших робіт, пов'язаних з цим видом діяльності. Після підписання 22.07.2022 р. та подальшої реалізації «Ініціативи щодо безпечного транспортування зернових та продуктів харчування з українських портів» роботу Одеського морського торговельного порту по вантажопереробці та експорту зернових було відновлено. Термін, на якій було подовжено «Зернову ініціативу», сплинув 17 липня 2023 року, на сьогодні Уряд України веде переговори щодо її подовження.

Важливе місце в транспортному комплексі міста Одеса займає регіональна філія «Одеська залізниця» АТ «Укрзалізниця», географічне положення, а також конфігурація напрямків і ділянок якої визначають її важливе транзитне й транспортне значення. Одеська залізниця обслуговує територію Одеської, Миколаївської, Херсонської, Кіровоградської, Черкаської, Дніпропетровської та Вінницької областей та є природним монополістом у даних регіонах. З початку повномасштабної війни, на

тлі блокування портової інфраструктури та авіасполучення, стратегічне значення залізничного сполучення суттєво зросло.

У місті функціонує розвинута система громадського транспорту, яка включає різні види транспорту: автобуси, тролейбуси, трамваї. З бюджету громади щорічно виділяються кошти на проведення робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг, капітальний ремонт основних засобів, виробничої інфраструктури та ділянок контактної мережі електротранспорту та оновлення його рухомого складу. За участі міської влади в м. Одесі було реалізовано інвестиційний проєкт «Оновлення міського електротранспорту міста Одеса» та проводилась робота щодо реалізації спільного з Європейським інвестиційним банком проєкту «Магістральний трамвайний маршрут прямого сполучення «Північ-Південь». Крім того, у 2022 році, як і в попередніх періодах, міська рада виділяла кошти з місцевого бюджету на фінансову підтримку підприємства міського електротранспорту з метою його безперебійного функціонування.

Інвестиційна активність на території міста Одеса значною мірою визначається підприємствами транспортно-логістичного комплексу. Крім того, Одеська міська рада щорічно здійснює суттєвий обсяг капіталовкладень на оновлення міської інфраструктури, будівництво, реконструкцію та ремонт об'єктів освіти, охорони здоров'я, комунального господарства, культурно-побутового та іншого призначення, підвищення ефективності громадського транспорту тощо. Починаючи з 24 лютого 2022 року в Україні введено воєнний стан, у зв'язку з чим видатки з бюджету громади здійснювались з урахуванням вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 р. «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану». Постановою встановлено пріоритетність здійснення видатків Казначейством та органами Казначейства, відповідно до якої більшість капітальних видатків відноситься до третьої черги фінансування.

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Одеси, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада проводить роботу в напрямку покращення стану житлово-комунального господарства міста, відновлення міської інфраструктури, поліпшення надання послуг та зменшення енергоспоживання в бюджетній сфері. З метою реалізації важливих для міста проєктів у сферах комунального господарства та енергоефективності Одеська міська рада залучає позикові кошти до бюджету розвитку та співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями щодо реалізації спільних проєктів. Значний обсяг коштів бюджету спрямовується на будівництво, реконструкцію та ремонт об'єктів освіти, охорони здоров'я, комунального господарства, культурно-побутового та іншого призначення. Місто реалізовує проєкти у житлово-комунальній сфері та здійснює капіталовкладення на оновлення транспортної інфраструктури. Також щорічно з бюджету громади виділяються кошти на фінансову підтримку КП «Теплопостачання міста Одеси» з метою забезпечення його належної діяльності.

Одеська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Одеси перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Міська влада здійснює продаж земельних ділянок та приватизацію майна, яке належить до комунальної власності територіальної громади, та укладає угоди щодо передачі майна та земельних ділянок в оренду. З метою вивчення інвестиційної привабливості та попиту на об'єкти комунальної власності, які пропонуються для передачі в оренду та на продаж, на офіційному сайті Одеської міської ради опубліковано перелік об'єктів комунальної власності. Загалом, починаючи з 24 лютого 2022 року динаміка надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) погіршилась, що було зумовлено наслідками широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України.

Бюджет громади

Бюджет Одеської міської територіальної громади – бюджет місцевого самоврядування. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. У місті Одеса забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету Одеської міської територіальної громади формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету громади, що свідчить про високий рівень самостійності та добрий стан місцевих фінансів.

Динаміка доходної частини бюджету міста Одеси протягом 2014-2022 рр. була позитивною. У 2022 році на темпи росту доходів бюджету громади значною мірою впливали наслідки російської військової агресії проти України. При цьому, протягом 2022 року обсяг доходів бюджету громади зростав, але нижчими, ніж у попередніх періодах темпами.

Рівень бюджетної забезпеченості зберігався на високому рівні у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів бюджету громади в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету в 2022 році становило 102%, що перевищувало показники більшості міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Рівень самостійності бюджету залишався високим, залежність від базової дотації відсутня. Місто Одеса зберігало статус міста-донора. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по місту Одеса обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету громади в 2015-2022 рр. перераховувалась реверсна дотація (вилучення), яка потім

спрямовувалась на фінансування інших місцевих бюджетів з недостатньою фінансовою спроможністю. Починаючи з 24 лютого 2022 року перерахування Державною казначейською службою реверсної дотації до державного бюджету з місцевих бюджетів відповідно до чинного законодавства не здійснювалося, оскільки по всій території України було введено воєнний стан. У поточному році, відповідно до змін до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, перерахування Казначейством реверсної дотації до державного бюджету з місцевих бюджетів не здійснюється тільки для територій, на яких ведуться бойові дії або тимчасово окупованих. Бюджетом Одеської міської територіальної громади на 2023 рік передбачено перерахування реверсної дотації в обсязі 231,3 млн. грн. (на 40,4% менше, ніж було заплановано до перерахування у 2022 році).

Бюджет Одеської міської територіальної громади за результатами виконання в 2022 році, як і в аналогічному попередньому бюджетному періоді, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним та спеціальним фондами. Бюджет громади за підсумками 2022 року виконано з профіцитом обсягом 2 888,02 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 3 380,95 млн. грн., спеціальний фонд виконано з дефіцитом обсягом 492,93 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду. Крім того, протягом 2022 року здійснювались витрати на погашення внутрішнього боргу.

За результатами 2017-2020 рр., показники ліквідності перебували на помірному рівні за загальним фондом та на високому рівні за спеціальним фондом. У 2021 та 2022 роках показники ліквідності за загальним фондом зросли до високого рівня. Зважаючи на високі показники ліквідності, до бюджету громади не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом.

Протягом 2022 року до доходної частини бюджету громади надійшло 12 379,8 млн. грн., що на 3,4% більше, ніж обсяг надходжень 2021 року. При цьому обсяг власних доходів місцевого бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів) збільшився на 6,2%. Починаючи з 24 лютого 2022 року на динаміку доходів бюджетів територіальних громад України та рівень виконання плану як за доходами, так і видатками значною мірою впливають негативні наслідки російської військової агресії проти України. За результатами 2022 року обсяги надходжень бюджету громади в цілому зростали, хоча динаміка більшості податкових та неподаткових надходжень погіршилась, порівняно із відповідними показниками минулого року. Рівень виконання річного плану за доходами загального фонду був нижчим за 100%, за спеціальним фондом – високим. Уточнений річний план на 2022 рік за доходами у цілому було виконано на 96,5%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету громади виконані на 95,5%, спеціального фонду – на 123,8%.

Обсяг видаткової частини бюджету Одеської міської територіальної громади за результатами 2022 року становив 9 493,3 млн. грн., що на 21,2% менше показника відповідного попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2022 рік план за видатками бюджету було виконано на 84,3%. Основним напрямом видатків бюджету залишалось фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної

культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснювалися також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю», «Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру», «Громадський порядок та безпека».

Рівень виконання бюджету за основними галузями, що фінансувалися з місцевого бюджету, був невисокий, мало місце зменшення обсягів видатків за більшістю основних напрямів. Питома вага капітальних видатків у видатковій частині бюджету громади, на відміну від інших бюджетних періодів, була невисокою (6,4%), що зумовлено особливостями казначейського обслуговування бюджетів в умовах воєнного стану.

Протягом 2022 року з бюджету громади фінансувалися видатки на обслуговування прямого боргу Одеської міської ради та спрямовувалися кошти на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод та з урахуванням можливостей щодо дострокового погашення. Питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, була низькою та не перевищувала встановлені Бюджетним кодексом України норми.

Боргові зобов'язання громади

Боргова політика Одеської міської влади визначається потребою у залученні додаткового фінансування для реалізації проєктів з відновлення міської інфраструктури та об'єктів житлово-комунального господарства, а також забезпечення розвитку сучасної інфраструктури міста. Одеська міська рада проводить зважену та ефективну боргову політику. Зобов'язання за запозиченнями, залученими міською радою, виконувалися в аналізованому періоді відповідно до укладених угод у повному обсязі. З метою економії бюджетних коштів на обслуговування боргу, зменшення боргового навантаження та з урахуванням фінансових можливостей бюджету громади Одеською міською радою здійснювалось дострокове погашення основної суми боргу.

Протягом 2022 року обсяг прямого боргу міської ради скоротився у три рази, а у I півріччі 2023 року ще в 2,3 рази порівняно із початком року та станом на 01.07.2023 р. становив 426,4 млн. грн. (без урахування середньострокових позик, залучених з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах), сукупний обсяг гарантованого боргу – 787,25 млн. грн. у гривневому еквіваленті за курсом НБУ на останній день звітного періоду. За результатами 2022 року та I півріччя 2023 року, рівень прямого та консолідованого боргового навантаження бюджету громади був низьким.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг Одеської міської територіальної громади підтверджено на рівні **uaAA-** з прогнозом «у розвитку» та збереженням у Контрольному списку.

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджетні показники м. Одеси у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2018	2019	2020	2021	2022
Податкові надходження	6 110 964,4	7 020 487,2	7 461 814,7	9 032 449,2	9 632 057,1
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	946 343,2	799 097,7	609 942,1	719 142,6	793 173,8
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	3 513 106,4	3 258 985,6	1 776 709,7	1 978 558,0	1 900 436,9
Операційні надходження всього	10 570 414,0	11 078 570,5	9 848 466,5	11 730 149,8	12 325 667,8
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	4 869 184,5	4 847 875,8	4 539 217,5	5 618 786,8	5 690 869,4
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	3 510 183,4	3 880 342,8	3 014 813,1	2 969 907,2	2 830 598,1
Операційні видатки всього	8 379 367,9	8 728 218,7	7 554 030,7	8 588 694,0	8 521 467,5
Операційний баланс	2 191 046,1	2 350 351,9	2 294 435,8	3 141 455,7	3 804 200,3
Фінансовий дохід	19 477,4	49,5	50,1	31,6	4 043,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	125 956,6	212 474,2	340 036,1	351 271,5	362 918,4
Фінансовий баланс	-106 479,1	-212 424,7	-339 985,9	-351 240,0	-358 875,4
Поточний баланс	2 084 567,0	2 137 927,2	1 954 449,9	2 790 215,8	3 445 324,9
Капітальні надходження	131 211,4	158 953,7	164 080,2	119 821,0	50 097,5
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	33 462,5	54 959,4	70 988,2	118 692,9	12,3
Капітальні надходження всього	164 673,9	213 913,1	235 068,4	238 513,9	50 109,8
Придбання основного капіталу	2 291 570,1	2 899 730,6	2 178 071,7	2 484 224,8	440 728,9
Капітальні трансферти	551 965,5	328 508,0	590 501,9	619 441,6	168 188,0
Капітальні видатки всього	2 843 535,6	3 228 238,6	2 768 573,6	3 103 666,4	608 916,9
Капітальний баланс	-2 678 861,6	-3 014 325,5	-2 533 505,2	-2 865 152,6	-558 807,0
Баланс після капітальних видатків	-594 294,7	-876 398,3	-579 055,3	-74 936,8	2 886 517,8
Кредитування (з урахуванням повернення)	742,1	6 055,4	1 939,3	-20,8	-1 506,5
Профіцит/дефіцит	-595 036,8	-882 453,7	-580 994,6	-74 916,0	2 888 024,4
Фінансування	595 036,8	882 453,7	580 994,6	74 916,0	-2 888 024,4
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Одеської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основні джерела фінансування бюджету Одеської міської територіальної громади, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2018	2019	2020	2021	2022
Профіцит/дефіцит	-595 036,8	-882 453,7	-580 994,6	-74 916,0	2 888 024,4
Фінансування	595 036,8	882 453,7	580 994,6	74 916,0	-2 888 024,4
Зміни залишків	100 375,8	-19 244,1	-47 643,9	-444 026,8	-867 588,4
залишок на початок року	314 619,0	214 243,2	233 487,3	221 634,5	665 661,3
залишок на кінець року	214 243,2	233 487,3	281 131,2	665 661,3	1 533 249,7
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	300 000,0	0,0	0,0	0,0	70 000,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	-300 000,0	0,0	0,0	0,0	-70 000,0
Фінансування за борговими операціями	498 545,4	906 343,8	633 087,7	462 593,0	-2 016 918,8
Внутрішні зобов'язання	493 497,0	908 528,9	636 438,1	465 105,8	-2 016 918,8
Запозичення	652 497,0	1 230 528,9	1 110 938,1	1 192 105,8	0,0
Погашення	-159 000,0	-322 000,0	-474 500,0	-727 000,0	-2 016 918,8
Зовнішні зобов'язання	5 048,3	-2 185,1	-3 350,4	-2 512,8	0,0
Запозичення	6 380,0	1 059,3	0,0	0,0	0,0
Погашення	-1 331,7	-3 244,5	-3 350,4	-2 512,8	0,0
Інші розрахунки	-3 884,4	-4 645,9	-4 449,2	56 349,8	-3 517,3
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Одеської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Виконання доходної частини бюджету Одеської міської територіальної громади, тис. грн.

Показники	2020 (виконано)	2021 (виконано)	2022 (план)	2022 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податкові надходження	7 461 814,7	9 032 449,2	10 147 337,9	9 632 057,1	94,9	106,6
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	74,0	75,5	79,1	77,8	98,4	103,1
Податок на доходи фізичних осіб	4 675 549,8	5 638 865,5	6 471 300,0	6 474 714,6	100,1	114,8
Податок на прибуток підприємств	6 729,4	3 172,2	35 307,9	100 995,2	286,0	3 183,7
Рентна плата	88,3	87,6	0,0	77,5	-	88,5
Акцизний податок	536 172,6	642 636,4	740 380,0	491 668,9	66,4	76,5
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	276 474,8	390 743,0	405 000,0	324 956,4	80,2	83,2
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	623 915,8	681 082,0	755 000,0	598 740,4	79,3	87,9
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	7 268,7	6 308,1	6 550,0	3 562,9	54,4	56,5
Єдиний податок	1 292 636,1	1 610 994,4	1 678 000,0	1 599 961,5	95,3	99,3
Місцеві податки та збори, без урахування єдиного податку та податків на нерухомість	40 342,5	55 866,9	52 700,0	33 968,1	64,5	60,8
Інші податки та збори	2 636,7	2 693,1	3 100,0	3 411,6	110,1	126,7
Неподаткові надходження	609 511,0	718 956,1	578 175,8	797 026,4	137,9	110,9
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	6,0	6,0	4,5	6,4	142,9	107,2
Власні надходження бюджетних установ та організацій	204 592,4	314 502,6	224 046,6	474 124,9	211,6	150,8
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	0,0	0,0	7 000,0	4 016,7	57,4	-
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	170 104,9	150 504,1	154 000,0	111 601,2	72,5	74,2
Державне мито	6 225,6	7 240,9	7 800,0	3 034,4	38,9	41,9
Плата за надання адміністративних послуг	48 510,9	62 924,5	52 890,0	88 434,4	167,2	140,5
Інші неподаткові надходження	180 077,2	183 784,0	132 439,2	115 814,8	87,4	63,0
Доходи від операцій з капіталом	164 080,2	119 821,0	167 010,0	50 097,5	30,0	41,8
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	1,6	1,0	1,3	0,4	31,1	40,4
Кошти від продажу основного капіталу	104 136,5	106 413,0	111 010,0	40 513,0	36,5	38,1
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	59 943,7	13 408,0	56 000,0	9 584,5	17,1	71,5
Цільові фонди	481,2	218,0	150,0	190,4	127,0	87,4
Разом доходів	8 235 887,1	9 871 444,4	10 892 673,7	10 479 371,4	96,2	106,2
Трансферти з державного бюджету	1 580 227,4	1 826 994,7	1 823 076,5	1 790 914,4	98,2	98,0
Трансферти з місцевих бюджетів	267 470,5	270 256,1	117 499,2	109 534,8	93,2	40,5
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	18,3	17,5	15,1	15,4	101,5	87,6
Усього	10 083 585,0	11 968 695,2	12 833 249,4	12 379 820,6	96,5	103,4

Джерело: Одеська міська рада

Виконання видаткової частини та кредитування бюджету Одеської міської територіальної громади, тис. грн.

Показник	2020 (виконано)	2021 (виконано)	2022 (план)	2022 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Державне управління	648 745,8	678 562,2	614 914,2	593 116,8	96,5	87,4
Освіта	3 119 148,8	3 941 607,8	4 027 842,2	3 852 265,8	95,6	97,7
Охорона здоров'я	1 000 471,7	556 978,9	621 042,7	535 130,3	86,2	96,1
Соціальний захист і соціальна допомога	612 035,2	704 590,9	657 986,5	868 628,5	132,0	123,3
Культура і мистецтво	102 553,5	127 428,1	110 593,9	102 630,7	92,8	80,5
Фізична культура і спорт	64 606,7	79 466,9	73 296,0	66 890,9	91,3	84,2
Житлово-комунальне господарство	1 681 098,5	1 893 806,1	1 515 879,6	1 393 788,7	91,9	73,6
Економічна діяльність, у т. ч.	2 606 632,4	3 124 721,0	1 451 709,0	1 234 674,7	85,0	39,5
Землеустрій	1 129,9	13 570,1	10 667,5	5 416,9	50,8	39,9
Будівництво та регіональний розвиток	1 007 384,2	1 586 821,5	304 996,7	124 490,3	40,8	7,8
Транспорт	1 030 975,5	961 797,5	965 663,2	934 555,1	96,8	97,2
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	5 502,0	8 540,0	8 277,1	8 275,0	100,0	96,9
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	561 640,8	553 991,9	162 104,5	161 937,4	99,9	29,2
Інша діяльність, у т. ч.	429 226,6	464 949,3	1 674 653,6	673 522,4	40,2	144,9
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	26 535,7	37 967,1	75 788,2	104 523,9	137,9	275,3
Громадський порядок та безпека	53 522,0	66 188,7	274 350,8	198 955,5	72,5	300,6
Охорона навколишнього природного середовища	7 367,6	8 259,4	9 105,5	6 404,4	70,3	77,5
Засоби масової інформації	1 765,3	1 262,6	1 391,0	720,2	51,8	57,0
Обслуговування боргу	340 036,1	351 271,5	370 392,2	362 918,4	98,0	103,3
Резервний фонд	0,0	0,0	943 625,9	0,0	0,0	-
Разом видатків	10 264 519,4	11 572 111,3	10 747 917,7	9 320 648,7	86,7	80,5
Трансферти іншим бюджетам	398 120,9	471 520,7	506 999,6	172 654,1	34,1	36,6
у т.ч. реверсна дотація	331 056,9	371 428,1	388 225,9	53 920,3	13,9	14,5
Усього видатків	10 662 640,3	12 043 632,0	11 254 917,3	9 493 302,8	84,3	78,8
Надання бюджетних позичок суб'єктам підприємницької діяльності	400,0	1 500,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення бюджетних позичок	-220,0	-200,0	-100,0	-100,0	100,0	50,0
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	2 290,0	0,0	470,0	0,0	0,0	-
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-530,7	-1 320,8	-470,0	-1 406,5	299,3	106,5
Разом	10 664 579,6	12 043 611,2	11 254 817,3	9 491 796,3	84,3	78,8

Джерело: Одеська міська рада